Shri Ram mahima stotram

अथ राममहिमप्रारम्भः

श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ श्रीराममहिमप्रारम्भः ॥
ॐ महामोहावर्तं पतितमिह मां ते शरणगं शरण्यस्त्व-
त्तोऽन्यः प्रभवति न कोऽप्यत्र जगति ॥ अतस्त्वत्पादा-
म्भोरुहयुगलमाश्रित्य नितरामितीहेसंसाराद्वृजिननिच
यादुद्धर विभो ॥१॥निजाव्यक्तेनेदं जगदखिलमिच्छा-
दिकरणैः समुत्पन्नं कृत्वाऽवसि तु सततं श्रीरघुपते ॥

युगान्तेसर्वं वैहरसि किलरौद्रेण वपुषा त्वमेकः सर्वात्म-
न्विहरसिनचान्यो गुणनिधे ॥२॥ रमन्ते योगीन्द्रास्त्रि-
पुरहरमुख्यास्त्वयि सदा समाधौविश्वात्मन्नियमितहृषी-
का रघुपते ॥ तथाऽप्येते पारं निखिलनिगमागोचर विभो
महिम्नस्ते नूनं गमयितुमलं नैव कुशलाः ॥३॥ कदा-
चिद्धौमान्वै गणमतिकणान्कोऽपिमतिमांस्तथा पारावा-
रोदकलवचयान्वै रघुपते ॥ क्वचिन्नक्षत्रौघं वयति गण-
नायां नयति वै गुणानां ते पारंगमयितुमलंनैव कुशलाः
॥४॥ कृतं सत्यं भूमन्सगुणमगुणं रूपमुभयं चिदानन्दं
तद्वै निखिलनिगमैरण्यविदितम् ॥ समष्टिर्व्यष्टिस्तेविल-
सति विराड्रूपमपरंतदेतद्वै किंचित्स्फुरति हृदये चैव
विदुषाम् ॥५॥ विरञ्चीशेन्द्राद्यैरमरनिवहैः सिद्धमुनिभिः
स्तुतस्त्वं भूभारव्यसनमपहर्तुं सुरपते ॥ विभुः कौस-
ल्यायां दशरथगृहे स्वाकृतियुतः समुद्भूतश्चके निजपद-
कृतार्थां वसुमतीम् ॥६॥ मुनेर्विश्वामित्राच्छरणदबलां
चाप्यतिबलांमहाविद्यां प्राप्यप्रणनजनसौभाग्यदविभो॥
शरेणैकेन त्वं निशिचरवधूं चातिमहतीं महाघोरां हत्वा
विपिनभयं चैव कृतवान् ॥७॥ करालास्यं घोरं निशि
चरयुगं कौणपवरं श्रुतीनांद्वेष्टारं मुनिमखनिघातेच निर-
तम् ॥ सुबाहुं मारीचं निशितविशिखांश्चोरसि दृढं निह-
त्यैकैकेनाहुतमिह जुगोप्थाकृतधियाम् ॥ ८ ॥ शिला-

भूता शापाच्चरणरजसा गौतमवधूं यथापूर्वां कृत्वा परम-
सुभगां चातिविमलाम्॥ महोत्तुंगं चापं सपदि शितिक-
ण्ठस्य सुदृढं द्विधा खण्डं चक्रे जनकनगरीं प्राप्य मुनिना
॥९॥शरद्राकेशास्यां विमलकलधौताङ्गरुचिरां स्फुरद्र-
त्नाकल्पां जनकतनयांविश्वजननीम् ॥ शुभाहे यद्रामो
विधिवदुपयेमे सुललितां महेन्द्रौघस्नेहामरमुकुटनीरा-
जितपदम्॥१०॥ महाघोरं त्रुटच्चत्रिपुरहरचापस्यनिनदं
समाकर्ण्य क्रोधाद्भृगुकुलपतेःक्षत्रियरिपोः॥ पथि प्राप्त-
स्यास्य स्मयमपि जहर्थ त्वमतुलं महावीरप्रद्योतनकुल-
मणे पाहि नितराम् ॥११॥ सुराणां रक्षायै सपदि पितु-
राज्ञां सकरुणां समादाय प्रागाद्वनमनुजयुक्तो वनितया॥
जनस्थानं प्राप्यामलवटतरूणां फलवतामधश्चक्रे वासं
दनुजकुलनाशाय च विभो ॥ १२ ॥ प्रभोर्लंकेशस्य
प्रबलतमवीर्य्यस्य भगिनीं विरूपां कृत्वा तद्दनुजखरमु-
ख्यान्निशिचरान् ॥ सुरारातीन्हत्वा द्विजकुलनिघातेषु
निरतान्निरातंकं चक्रे विपिनमपि सेव्यं जनपदैः ॥१३॥
दशग्रीवाज्ञप्तः कनकमृगरूपेण विरचन्विचित्रो मारीचः
प्रसभमभियातः स्वनिकटे ॥ असौ मयात्रिति
प्रणतजनसौभाग्यद विभो त्वया ज्ञात्वा नीतः सपदि
विशिखेनान्तकपुरीम् ॥ १४ ॥ मुमूर्षु पौलस्त्यः कपट
कटुवेषेण कुमतिः परोक्षं यत्सीताहरणमकरोच्छ्रीरघुपते

सुराणां रक्षायै रजनिचरनाथस्य हननं विमृष्यैतत्सर्वं खरहर तवैवेङ्गितमभूत् ॥१५॥ वियोगेजानक्यास्त्विह मनुजभावेन विचरञ्जटायुं दृष्ट्वा वै विपिनगतमासन्नमरणम् ॥ त्वया तस्योद्धारः स्वकरकमलेनैव विहितस्तवैतद्वात्सल्यं विलसति हि भक्तेषु नितराम् ॥१६॥ कबन्धं क्रव्यादं निशितकरवालेन महता द्रुतं हत्वा पम्पातटमनुजयुक्तश्च गतवान् ॥ युवां दृष्ट्वाज्ञातुं प्लवगपतिनावायुतनयः समाज्ञप्तश्चागाद्धरद तव राद्धान्तमखिलम्॥१७॥ समाकर्ण्यत्वत्तःसकलमसुरारातिममलं विदित्वा निःशङ्कं दशरथसुतं त्वां रघुपते॥ महोत्साहान्नीतः सपदि गिरिपृष्ठं हनुमता प्रभो सुग्रीवेण प्लवगपतिना सख्यमकरोत् ॥१८॥ कपीशं हत्वा वै बलिनमतुलावीर्यसुभरं दुराधर्षं देवैरसुरनिवहैरप्यसुलभम्॥त्वया सुग्रीवाय प्लवगकुलराजेन्द्रपदवी प्रदत्ता देवेश प्रणतजनवात्सल्यजलधे॥१९॥ प्रतापान्ते नूनं सलिलनिधिमुल्लंघ्य तरसा गतो लङ्कां दृष्ट्वा जनकतनयां चातिविमलाम् ॥ निहत्याक्षं दग्ध्वा पुरमथसमुत्पाट्यविपिनं हनूमांनस्त्वत्पादंपुनरपि समागाद्रघुपते ॥२०॥ विदित्वा सीतायाः पवनजमुखाद्दुःखमतुलं निहन्तुं क्रव्यादेश्वरमपि तथा राक्षसकुलम् ॥ प्रतस्थे सुग्रीवाङ्गदहनुमदाद्यैः कपिभटैः सुगुप्तामादाय प्लवगकुलसेनां च महतीम् ॥२१॥ प्लवङ्गैर्भल्लूकैरमति-

भुजवीर्य्यैं परिवृतो निषङ्गी कोदण्डं शरमपि दधानः करतले॥क्रमान्मार्गं तीर्त्वा सलिलनिधितीरेः सुविपुले गतस्त्वं सुग्रीवाङ्गदहनुमदाद्यैः कपिवरैः ॥२२॥ तवांघ्रिं तत्रागाच्छरणद दशास्यानुजवरः प्रपन्नस्त्वत्पादाम्बुज-युगलमाराध्यममरैः॥कृपापारावारामितगुणनिधे सिंधु-पुलने त्वया दत्ता तस्मै वृजिनहर लङ्केशपदवी ॥२३॥ उषित्वा तत्तीरे त्रिदिनमरविन्दाक्षःकपिभिस्ततः किञ्चि-त्क्रोधान्नियमभययातो जलनिधिः ॥ पुरः प्रह्वीभूतो रुचिरवचनैः श्रीरघुपते स्तुतिं चक्रे नत्वा पुलकितत-नुर्गद्गदगिरा ॥२४॥ अकूपारस्योक्त्या दशदिशि गतै-र्वानरभटैस्त्वयज्ञाप्तैर्नीता निजभुजबलै प्रस्तरचयाः ॥ पुनस्तैः पाषाणाविपुलमिह नीलेन रचितो महासेतुर्बद्धो तदिह तव नाम्नोऽस्ति महिमा ॥२५॥ यदेते पाषाणः सततसलिले मज्जनपरास्तरन्त्यब्धौ नूनं जगति परमं चाद्भुतमिदम्॥किमाश्चर्य्यं यस्येक्षणचलितनेत्रान्तवि-भवात्कटाक्षात्ते नूनं कति कति च लोकाण्डरचना ॥ २६ ॥ समुतार्याशेषान्प्लवगनिकराञ्छँक्ष्णयुतस्ततो लङ्कां गत्वा स्वयमपि समुत्तीर्य जलधिम् ॥ निहत्याजौ सर्वान् रजनिचरवृन्दांश्च सकुलं दशग्रीवं हत्वा ह्यभयम-मरैः स्वर्गमकरोत् ॥ २७ ॥ विरञ्चीशेन्द्राद्यैरमरनिवहैः सिद्धमुनिभिः स्तुतः स्तोत्रैः कृत्वा कुसुमचयवृष्टिं सुवि-

पुलाम्॥ कटाक्षेणैवैतांस्त्रिदशवरमुख्यान्करुणया विलोक्य प्रध्वस्तं भयमखिलमेषां रघुपते ॥ २८ ॥ प्रभो त्वं सुग्रीवप्रमुखविविधैर्वानरभटैर्युतो वैदेहीं वै दहनपुरि दत्तां सुविपुलाम्॥ समादाय स्थित्वा धनपतिविमाने सुविपुले वितन्वन्स्वेषां वै मुदमतुलमागान्निजपुरीम्॥२९॥ सहस्रं वर्षाणामयुतमपि कुर्वन्वसुमतीं सनाथां वैदेहीं रमणकृतवान्न राज्यमतुलम्॥ अयोध्यायां देवासुरनृपकिरीटाग्रनिहितैर्महारत्नैर्नीराजितचरणपंकेरुह विभो ॥३०॥ कृशानुं शेषाद्यः शशधरयुतो वीजमिति ते भजन्ति ध्यायन्वै तव चरणपंकेरुहयुगम् ॥ गृहे तेषां पद्मा विहरति मुखे गीः सुललिता सुभुक्त्वा भौगान्वैतव वरपदं यान्ति परमम् ॥३१॥ स्वबीजं शेषाग्नौ दहनमपरश्चैव पवनो नमोऽन्ताः षड्वर्णाः परमपदहेतुश्चभजताम्॥ इमं मन्त्रं यो वै जपति गुरुवक्त्रादधिगतं जगत्पूज्यो भोगान्भुवि परमदिव्यान्स लभते ॥ ३२ ॥ घनश्यामं विद्युत्प्रभवसदृशाकल्परुचिरं सरोजाक्षं चैव स्मितमदसुलावण्यसुभगम् ॥ तडिद्वर्णां वामे जनकतनयां राघवमुखं प्रपश्यन्तीं ध्यायन्भजति परमां सिद्धिमतुलाम् ॥ ॥ ३३ ॥ अनन्तान्याहुर्वै तव विविधरूपाणि भगवन्न तान्विज्ञातुं वै कथमपि समर्थाश्च विबुधाः ॥ विभूतीनामन्तस्तव विमल को वेत्ति नितरामतद्व्यावृत्त्या वै

त्वयि सकलवेदाश्च चकिताः ॥ ३४ ॥ तवेदं यद्रूपं सजलजलदाभं सुललितं तदेतत्तत्त्वज्ञा मुनिवरगणा हृत्सरसिजे॥ मुहुर्ध्यायन्ते वै विगतविषयाः संगरहिता ययुर्नित्यानन्दं पदममरवन्द्यं रघुपते ॥३५॥ त्वमिन्द्रस्त्वं सोमस्त्वमसि वरुणस्त्वं हुतवहस्त्वमापस्त्वं भूमिस्त्वमसि पवनस्त्वं च गगनम्॥ विरञ्चिस्त्वं रुद्रस्त्वमसि सकलं दृश्यमिह यत्त्वदन्यद्वस्त्वेकं नहि जगति भूमन्न रघुपते ॥ ३६ ॥ त्वमेवादौ भूमिर्निगमनिचयानां जलनिधौ निमग्नानां चैवोद्धरणमकरोर्मीनवपुषा॥ सुधाकामैर्नीतं सलिलनिधिनिर्मन्थनविधौ गिरिं पृष्ठे त्वं च प्रभुकमठरूपेण धृतवान् ॥३७॥ निहित्याजौ दैत्यं प्रलय जलधौ घोरमतुलं हिरण्याक्षं कृत्वा वपुषमपि वाराहविपुलम्॥ समुद्धारं भूमेर्गिरिकुलयुतायाः सरभसं महादंष्ट्राग्रेणामितगुणनिधे त्वं च कृतवान् ॥३८॥ स्वभक्तं प्रह्लादं परमविदुषामार्यममलं विदित्वार्त्तं पित्रा कृतिविविधदण्डं कुमतिना ॥ विधायोग्रं रूपं नरहरिविचित्रं त्रिनयनं जघन्थ त्वं दैत्येश्वरममितवीर्यं रघुपते ॥३९॥ सुनासीरैश्वर्यं हृतमतुलवीर्येण बलिना विदित्वेदं राम प्रणतजनवात्सल्यजलधे॥ स्तुतस्त्वं शक्राद्यैरमरनिवहैर्वामनवपुर्विधायोग्रं वैरोचनमपि बबन्धामररिपून्॥४०॥ कुलक्षात्त्रं सप्तत्रिकमपि च कृत्वा रघुपते जघन्थ त्वं राम

प्रबलमिह शस्त्रास्त्र विशदम् ॥ निहत्योग्रान्कंसप्रमुखदि-
तिजान्यादवकुले त्वमाविर्भूत्वा श्रीरमण भुवि भारं च
हृतवान् ॥ ४१ ॥ अनन्तान्येवं वै तव विविधरूपाणि
च विभो प्रवक्तुं तानीह प्रभवति न कोऽप्यत्र जगति ॥
परात्मञ्छ्रीराम त्रिगुणरहिताकार परम प्रभापारावारा-
मितगुणनिधे चिद्घन विभो॥४२॥ नमस्ते श्रीरामानिय-
मितगुणग्राम सततं नमो भूयो भूयः पुनरपि नमस्ते
रघुपते॥ नमोवेदैर्वंद्याखिलमुनिगणाराध्य भगवन् नमो
भूयो भूयस्तव चरणपङ्केरुहयुगे ॥४३॥ मया ते पादा-
म्भोरुहयुगलमाश्रित्य नितरामयोध्यायां भक्त्या विवि-
धपदरम्यैः सुरचितम्॥ इदं स्तोत्रं राम प्रपठति नरो यः
प्रतिदिनं स भुक्त्वा भोगान्वै व्रजति परमं शाश्वतपदम्
॥ ४४ ॥ सहस्रैः शेषौ वै प्रभवति न वक्रेगुणगणान्प्र-
वक्तुं चाकल्पं कथमपि च ते रामसततम्॥अतस्त्वां क-
स्तोतुं भवति कुशलःश्रीरघुपते व्रजन्त्याकाशस्य क्वचि-
दपि च पारं हि मशकाः ॥४५॥ तुभ्यं नमो भगवते
रघुनंदनाय श्रीजानकीप्रियतमाय खरान्तकाय। योगी
न्द्रपूजितपदाम्बुरुहद्वयाय संसारदुःखशमनाय नमो
नमस्ते ॥४६॥ कामाद्या दुर्जयाश्चेन्मम भवतु पुनर्मु-
क्तियोपित्सु कामःक्रोधश्चेत्पातकेवै तव चरणयुगाम्भो-
रुहे स्याच्च लोभः ॥ मोहश्चेद्भक्तियोगे मम भवतु

पुनर्मत्सरो मत्सरे वै त्वत्तोऽन्यत्सर्वसौख्यस्थितिमिह
नितरानैव पश्यामि भूमौ ॥४७॥ इति श्रीमच्चतुर्भुजा-
चार्यचरणसरोजनिवासितमनश्चञ्चरीकास्वादित चिन्म-
करन्दश्रीमद्विजयरामाचार्यविरचितं श्रीराममहिमस्तोत्रं
सम्पूर्णम् ॥ ५८ ॥